

TOREK, 25. 5. 2020/ SREDA, 26. 5. 2020

Pozdravljen, učenec, pozdravljena, učenka!

Preberi spodnja navodila in se poskusi ravnati po njih.

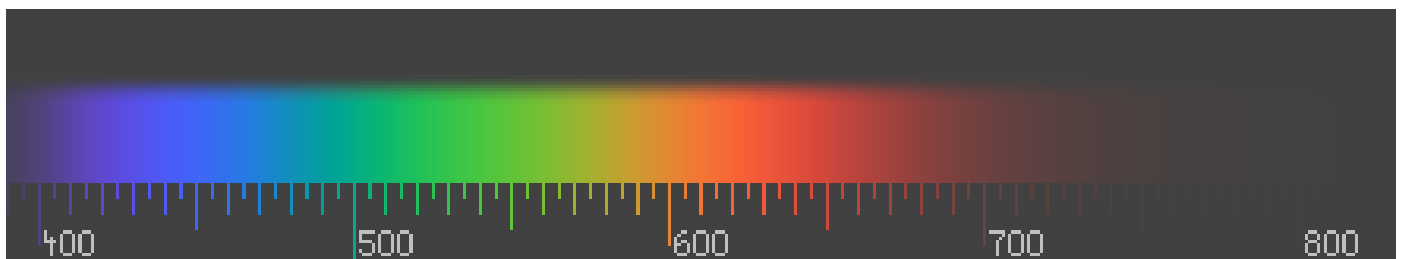
V primeru težav ali dodatnih vprašanj, me kontaktiraj na petra.skrjanc@os-kobarid.si

1. Tudi tokrat boš svojo pozornost namenil/a BARVAM. Današnje besedilo čim bolj **temeljito preberi in si oglej primere.**

2. Če povzamem snov prejšnje ure: prva **lastnost**, ki jo ima vsaka barva je **BARVNI TON**. Barvni ton je tista lastnost, na podlagi katere **barvo poimenujemo**. Odvisen je od **svetlobnega vira**, od **lastnosti predmeta in od očesa opazovalca**.

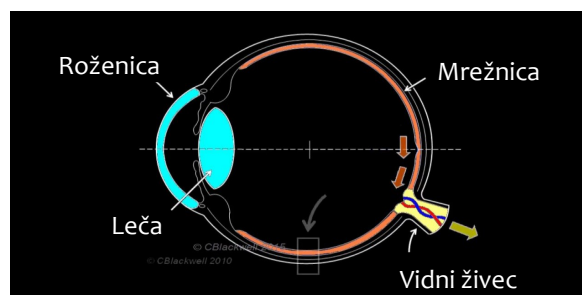
3. Kot sem že omenila, **barva je neotipljiv fizikalni fenomen**. V resnici ne obstaja, ampak je **posledica reakcij našega vidnega sistema na svetlobo** oziroma na del svetlobe, ki ga imenujemo VIDNI SPEKTER.

Zvezni spekter vidne svetlobe z označenimi valovnimi dolžinami v nm

(Vir: CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=106895>; vzeto s spleta 26. 5. 2020)

4. Da človek lahko vidi, morajo med seboj sodelovati trije glavni sestavni deli: **oko, vidni živec in center za vid v možganih.**

Skozi lečo očesa vpada svetloba in vzdraži mikroskopsko majhne **čutnice za vid, ki ležijo na mrežnici** ozadju očesa. V človeškem očesu na mrežnici se nahajajo **ČEPKI IN PALIČICE**, dve različni vrsti **vidnih čutnic ali fotoreceptorjev**. S **ČEPKI ZAZNAVAMO BARVE** (tri vrste čepkov—za modro, rdečo in zeleno svetlobo), S **PALIČICAMI PA SVETLO-TEMNO**, se pravi intenziteto svetlobe. Čepke uporabljamo za gledanje pri dobri osvetljenosti oziroma pri visoki intenziteti svetlobe, paličice pa pri gledanju v mraku, saj so veliko bolj občutljive—vzdraži jih že 1 sam foton svetlobe. **Naloga paličic in čepkov je, da vidno svetlobo spremenijo v električno energijo**. Ta potem potuje po »kablju« oz. vidnem živcu v možgane, ki informacije preberejo in jih uredijo v vidno podobo. Lahko bi rekli, da je oko le senzor, kamera, vidimo pa v resnici z možgani.

5. **BARVA** je torej odvisna od svetlobnega vira, od lastnosti predmeta in od očesa (vidnega sistema) opazovalca. Zadnjič sem opisala **BARVNI TON**, prvo lastnost vsake prave barve. Barvni ton je lastnost, zaradi katere barvi damo njeno ime (npr. modrovijolična, zlato rumena, smaragdno zelena ...). **Druga lastnost vsake barve je BARVNA SVETLOST**. Nekatero barve so **svetlejšje že po svojem barvnem tonu**, najsvetlejša barva v barvnem krogu je RUMENA, najtemnejša pa MODROVIJOLIČNA.

6. Ko slikamo z barvami, lahko **njihovo svetlost spreminjamo**. **MATERIALNE BARVE**, s katerimi slikamo, **svetlimo** tako, da pigmentu **dodajamo belo ali drugo svetlo barvo ali pa ga redčimo na tak ali drugačen način**. Pri temperah svetlost spreminjamo s pomočjo bele barve, pri akvarelu z dodajanjem vode in redčenjem, pri slikanju z barvicami pa zmanjšamo pritisk in barva je svetlejša. **Barve temnim s pomočjo črne**, vendar to ni edini način. Barvi lahko dodajamo nasprotno barvo, ki barvni ton umaže in hkrati potemni, ali pa barvne tone mešamo med seboj v kakšnem drugem načinu: pri mešanju zelenih barv (rumena+modra) se rumeni zaradi dodajanja modre hkrati spreminja barvni ton (iz rumene postaja zelena) in svetlostna vrednost (iz najsvetlejšje rumene postaja vedno temnejša modrozeleno). Travnato zelena barva je temnejša od rumene, modrozeleno pa je še temnejša od travnato zelene ...

Franz Marc, Hlevi, 1913, oljna slika. Izberi si en barvni ton (npr. zelen ali moder) in na zgornji sliki poišči vse njegove tonske in svetlostne različice (ustna naloga, ne pošiljaj).